

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și strălătatate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. n. sau 15 bani rom.

Cu 1-a Aprilie v. 1892

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Abonamentele se fac cu multă lesnătate atât în monarhie, cât și în România prin mandate postale (*Posta-utalvány — Post-Anweisung.*)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonenți sunt rugați a ne comunica eventual prelungă localitatea unde se află și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fașile, în care li-s'a trimis diarul până acum.

Administrațiunea diarului

„Tribuna“.

Erori politice.

În lumea pământului nostru se comit multe erori de tot felul. Mirare mare nu poate fi, dacă se comit și erori politice.

Cu toate acestea lucru deosebit trebuie să știm că este, că aici în părțile locuite de noi Români și de Maghiari se comit de secolii erorile cele mai mari politice. Donă națiuni, pare-că anume să le fi căutat să le pui între Adriatică și Marea-Neagră, și nu le-ai fi putut găsi mai bine decum sunt ele găsite. Maghiarii și Români pare-că prevedeați i-a așezat la porțile răsăritene ale Europei să oprească invasiunile, vină dela Sud, vină dela Nord-Ost.

Însă frunzașii poporului maghiar, care se vede că sunt stăpâniți de grandomanie, ca de o boală moștenită și ce se moștenesc din vecuri, au căutat pricină, ca pace între dinșii și Români să nu fie. Urmările au fost comune pentru Români și pentru Maghiari. Pentru-că invasiunea dela Sud, care s'a înfrânt cătră finea secolului al 17-lea înaintea Vienei, a fost un potop pentru unii și pentru alții, deși Maghiarii au trebuit să o simtă mai greu, cu mult mai greu, căci pe ei i-au strivit mai rău un secol și jumătate, și dacă nu veniau urgisiții de astăzi, *șvart-gelbii*

din Apus să-i mântue, cine scie ce se mai alegea de ei.

Dar' pe cei morți i-au îngropat demult. Să-i lăsam să odihnească și să ne ocupăm cu cei vii din generațiunile actuale.

Dela 1866 încoace Maghiarilor a început a le suride norocul într'un mod cu totul extraordinar, așa încât și pentru dinșii a fost cu totul o neașteptată surprindere. Ori-ce om cumințe, și ni-se pare, că și aceia, care au contribuit, ca pe Maghiari să-i surprindă norocul într'un mod neașteptat, au presupus, că după multe experiențe triste câte au avut în trecut și protegiații lor maghiari să le experieze, vor fi învățat minte, se vor lăsa de ideile lor barbare și grandomane totodată: de cuceriri, și vor căuta să alieze cu dinșii elementele nemaghiare.

Dar' de unde! Îndată-ce au ajuns în posesiunea norocului, ei au bătut în pînă și au dat lumii să înțeleagă, că ei au exoperat situațiunea cea nouă. Ei nu mai vreau să scie nici de protectorii, sub care și prin care au ajuns în posesiunea norocului lor. Ba îi lovesc în față și le aruncă mai la toate ocașiunile insulte, ca-și-când protectorii ar fi protegiații și ca-și-când aceștia ar fi ajuns ceea-ce sunt din grația protectorilor lor închipuiți.

Să se mire cineva dar', că fiii norocului, concetățenii maghiari, pe Români au început a-i desprețui și a-i prigonii din ziua de când aceștia au fost introdusi în posesiunea cea nouă a norocului?

Și aici sîntem la punctul unde se prinde firul la erorile politice vechi din trecut. Grandomania maghiară nu se împacă cu idea, ca elementul român să se razime de cel maghiar și cel maghiar de cel român, pentru întîmpinarea împreună a evenimentelor ce au să vină. Nu. Ea vrea nimicirea elementului român, fără să se cugete, că ce are să pună în locul acestuia.

Totuși ea se cugetă. Se cugetă a se pune pe sine. Vrea adevărat din Români a face Maghiari. Vrea să întindă o Maghiarie dela Adriatică până la Marea-Neagră și așa elementul maghiar să formeze limba cumpenei dintre popoarele dela Sud-Ost și Nord-Ost, care vrea să-și dea mîna peste creștele Carpaților.

Eată o eroare cardinală politică a ideologilor politici maghiari. Eroare cardinală politică, odată că Maghiarii pot stîrni vîrjă între sine și între Români, însă nu se pot întinde până la Marea-Neagră în con-

tul Românilor. Căci dacă e vorba de românism, acesta e și mai mare și mai puternic în vitalitate decît Maghiarii.

Maghiarii au cădat la Mohaci și căduți au fost, până când au venit alții, ca fără voea lor să-i pună în picioare.

Da, fiindcă Germanii veniau din Apus să-i elibereze de opresorii lor turcesci. Ei însă se aliau cu opresorii lor contra eliberatorilor.

Românii n'au fost cucerii de Turci decît foarte tîrziu, și nu cu armele, ci prin intrigile Fanarioților, care ca nisece parasiți otrăvicioși se încuibaseră în țerile românesce dela Dunăre.

Au îngenuchiat pe Români intrigile fanariote, care în lucrare și în rezultate erau identice cu ale Maghiarilor, până la apunere. Însă Români la 1821 și apoi mai cu seamă la 1848 s'au sculat din morți, ca se nu mai moară. Și o parte din ei au ajuns la independență absolută, cu regat recunoscut de Europa și de lumea toată.

Acei din regatul român și acei din monarhia noastră austro-ungară sînt laolaltă aproape nouă milioane. Dar' apoi cei din Basarabia, cei din Bulgaria, din Sîrbia și din Macedonia? Românii, pe ușor calculat, un element de unsprezece milioane, va pute fi absorbit de un element, care cu toate scemăturile sale nu o scoate la șese milioane de Maghiari veritabili?

Însă bărbaiții politici ai Maghiarilor, care, mai ales în presa lor, că nu voesc extirparea Românilor și fac Românilor din regatul unguresc imputare, că ei sînt de vină, dacă nu le merge cum ar dori să le meargă. Pentru-că ei stau pasivi față cu viața constituțională și în special față cu parlamentul maghiar.

Să știm, că Români au greșit, când pentru prima-ora au proclamat pasivitatea. Au făcut bărbaiții politici ceva ca „eroarea“ aceasta a Românilor să se îndrepteze și în un interes foarte general să se repareze.

Din contră. S'au bucurat de proclamarea pasivității și au lucrat ca să se proclame a doua-ora într'un mod mai accentuat și sistematic ca dintăiu și s'au cugetat cum să o exploateze în favorul lor și al Românilor de interesul general al regatului unguresc, de interesul general al monarhiei, nici capul nu i-a durut, nici nu-i doare. Ei în gîndul, că acum pot liniștiți să-și urmeze idealurile lor, se umflă în legi maghiarisoare și caută apoi împregiu-

mul lor să vadă, că sînt oare, cătră vr'una din puterile mari din giurul lor.

Așa au ajuns treptat să se facă stăpâni absoluți pe regat, ca-și-când ar fi moșia lor exclusivă, și să ceară și „curte maghiară“.

Nu se interesează se scie pe ce fundament e pusă stăpînirea aceasta venită din cer.

În loc să fi făcut Românilor toate înlesnirile de a se împrieteni cu starea cea nouă de lucruri dela 1867 încoace, ei n'au știut cum să-i mai respingă. Ba și ceea-ce s'a părut a le fi conces la început, într'un mod fraudulos prin legi ulterioare li-a luat, încât astăzi Români din Ungaria sînt puși pe o treaptă cu cei din Rusia.

Nu este aceasta eroare capitală politică? Consecuentele au să vină droaie în urma erorilor. Erori, care noi așa credem, că va veni timpul, în care se vor răsbuna crunt asupra celor-ce le comit.

Nu ne bucurăm deloc de răul nimăru. Din contră, ne pare rău și mai cu seamă ne pare rău, că Maghiarii, care ar avé altă chemare în Europa, se ruinează ei pe sine cu netrebnicia lor politică și ne fac până una altă și nouă pedeci și greutăți considerabile.

Am merge prea departe, dacă ne-am apuca să analizăm ruina, care i-o pregătesc ei înșii. Este deajuns însă dacă știm la acest loc, că n'au câștigat și nu câștigă nimica prin aceea, că resping într'un mod atât de brusc pe Români și pe celelalte naționalități nemaghiare, care foarte bine li-ar prinde când le-ar avé ca aliați lîngă sine. Pentru-că timpul nu mai poate fi departe, când ear' se vor trezi Maghiarii singuri, fără de Români și fără de celelalte naționalități, poate și fără de Curtea, care le este pusă acum în prospect.

Politicii maghiari, dacă nu au ochi pentru situațiunea din Ungaria, ar trebui să mai caute câte odată peste Leitha și să învețe până nu va fi prea tîrziu.

Bucuria dușmanilor. Sub titlul „Românii la regele“ „*Budapesti Hirlap*“ din 13 l. c. scrie următoarele:

„Comitetul executiv al partidului național român a ținut în 25 și 26 l. tr. în Sibiu ședință, în care s'a stabilit textul memorandumului ce este a se duce la regele. Totodată s'a hotărît, ca deputațiunea ce va duce memorandumul să fie cât se poate de mare și să iec parte la dînsa toate puterile societății valache din toate comitatele. Cu o cale amintim, că presa valachă din patrie, cu deosebire „*Gazeta Transilvaniei*“, atacă aspru pe „*Tribuna*“, pen-

tru-că a dus partidul național, prin agitațiunile sale continue, acolo, că acum plînge-rile Valachilor ajung înaintea Tronului. Acesta ar fi trebuit să fie mijlocul din urmă și acum, după-ce a provocat sci-siunea, o eventuală primire rece ar pute compromite definitiv cauza română. Valachimea ar fi trebuit să aștepte timpuri mai potrivite și a nu da ascultare nemotivată sfatului oame-nilor rivnitori de câștig. Așa se vede prin urmare, că înainte de a ajunge memorandum înaintea regelui, Valachii din patrie se încăieră într'olaltă în lupte mari“.

Fără îndoială, că o „încăierare și lupte mari între Valachii din patrie“ înainte de a ajunge memorandum înaintea regelui, trebuie să fie una din cele mai ferbinți dorințe ale șovinistilor maghiari. Tot așa de evident e, că aceia dintre Români, care acum caută cearta, nu fac decît isprăvurile cercurilor, pe care le reprezintă „*Budapesti Hirlap*“ și semenii sei. Cu toate aceste bucurii despre „încăierări“ și „lupte mari“ între „Valachii“ nici cercurile maghiare, nici agenții lor nu o să o aibă. Poporul român e astăzi cu mult mai matur decît se poată fi abătut din calea sa prin nisece articoli de diare, scrises sau de dușmanii sei deghisați, sau de nisece zăpăciți, care nu știu ce fac, și sînt totdeauna gata a jertfi cauza națională de dragul intereselor sau ambițiunilor lor mărute.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 2 Aprilie st. v.

Croatii în Fiume.

Se telegrafează din Agram lui „Pester Lloyd“, că vîrbirea de instalațiune, rostită de noul guvernor din Fiume, contele Batthyány, a făcut impresie rea în cercurile opoziționale croate. Cu deosebire a produs resens pasagiul, în care a ținut, că este numit guvernor al litoralului ungareo-croat. Această poziție contele Batthyány nu o poate ocupa, ci el poate fi numai șef al autorității marine din Fiume. Litoralul croat este subordonat exclusiv numai autorității croate. De aceea din partea Croatiaților nici nu s'a dus nimenea să salute pe guvernorul. Mai departe șic cercurile opoziționale, că trebuie examinat decretul de numire, ca nu cumva să fie în el un asemenea pasagi vătămător pentru dreptul public al Croatiației. Dacă aceasta se va fi întîmplat, trebuie protestat cu toată hotărîrea.

Germanii în Boemia.

Clubul deputaților germani din dieta Boemiei a publicat un manifest cătră poporul german din Boemia,

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Aur!...

— Novellă. —

De

Th. Costan.

(Urmare.)

Era deja noapte când doamna Cozma sosi la Ducesava. Poarta mare era încuiată ca totdeauna și nime nu veni în calea mossafrului.

Ocoliră prin curtea din dos, unde câinii se repeziră lătrînd asupra trăsuri străine. Luca sări în mijlocul lor. Scoase câteva bucăți de mîlaiu din străiță.

— Sînt flămîndi, sîrmanii, nu li-a dat nime de mîncare! țise el.

Câinii se acțiau cu labele de pîrului tufos și-i lingeau fața. Doamna Cozma coborî din trăsura, care trăsese la intrarea din dosul casei. Aci se opri, căci ușa coridorului era încuiată.

Nickîri nici o lumină, nici o licărire de viață.

Bătă de câteva-ori în ușă, dar' nime nu-i răspunse.

Ce era de făcut?

Luca îi veni în ajutor.

— Jupăneasa Ana are cheia la ea de când e bolnav domnul, țise el. Mă duc să o chem.

Băiatul plecă și văduva rămase singură gînditoare.

Fratele ei era deci singur încuiat în această casă...

Poate muria în acest minut singur, părăsit, fără-ca să aibă pe cineva lîngă dînsul cine să-i aprindă o luminare.

— Grozav, grozav! se gîndi ea.

Îi venia să spargă ușa, atît era de nerăbdătoare, când în sfîrșit sosi Ana cu cheia. Cărcimăreasa sărută mîna doamnei Cozma și fără o vorbă îi deschise ușa.

Coridorul era plin de fum și miros de gaz. O lampă mică cu sticla murdară și înegrită de fum era ațrînată de plafon și lumina abia încăperea îngustă, plină de scule și vase aruncate pe sub pereți.

Sora domnului Nistor cunoscuse odaia unde trebuia să zacă fratele ei. Alergă înainte prin lungul coridor și ajunse aproape fără răsufare înaintea patului.

Bolnavul nu dormia.

Pe mesecioara de lîngă pat lumina de sîu arsesse până la jumătate și cenușa mucusului ridicat în sus căzuse deasupra capului alb, care se odihnea nemișcat pe perinile lui înegrite.

Ochii îi erau deschiși mari, fixați asupra ușii de unde auzise șgomotul pașilor.

Recunoscînd pe soră-sa, îi întinse mîna.

Ea îl sărută, mișcă, pe umărul obrazului uscat.

Amîndoi se priviră un minut în tăcere.

Soră și frate se revedeau acum după un interval de câțiva ani.

— Șeji, Mario, îi țise el, arătîndu-i un scaun de lemn lîngă pat, pe care Ana îl șterse repede cu șorțul.

— Ți-e rău? întrebă doamna Cozma ședînd aproape de pat.

— Rău, rău de tot, răspunse bolnavul răsufînd din piept. Dar' e bine că ai venit... De ce n'ai adus și pe Cornelia?

Doamna Cozma se gîndi un minut, țeu, ar fi fost nimerit, dar' nu-i venise în minte.

Nu șciam... nu șciam că o dorești. Sîrmana a rămas așa de tristă, când a înțeles că ești bolnav. De ce nu m'ai chemat de mai înainte?

— Erai mîhnită?

— Eu? O nu...

— Lasă, nu-i vorbă de asta... Dar' o să mor.

— Cine spune? O să te faci bine. Îți lipsia îngrijirea bună. De acum voui să rămîn la tine și te voui îngriji eu.

Pe fața bătrînului trecu o umbră de zîmbet amar, desnădăduț.

N'o să ai mult de lucru, șopti el.

Ana aruncă o privire rafinată asupra văduvei și zîmbi și ea în felul ei. Apoi intră în odaia de alături, de unde scoase o perină, ciarșaf și o plapomă de mătăasă, pe care le așternu pe canapea.

Noapte bună, țise ea, după-ce se opri un minut în mijlocul odăii, netedindu-și broboda pe cap. Așa gîndesc, că nu mai am nimic de lucru. Lemne am pus pe foc, apă este în cana cea mare. Dacă doamna Maria-Sa poftesc ceva...

Doamna Cozma făcu semn cu capul, că nu-i trebuie nimic și că putea să plece.

— Sărut mîna, țise Ana și eși.

Abia se închise ușa în urma ei, bătrînul Nistor se ridică agitat, prinse pe soru-sa de mîna și-i țise cu un accent misterios: Îmi era frică de ea... Tu nu știi... e vicleană...

Cum, Ana? Credincioasa ta Ana?

— Da o hoată, o cățea și asta... Din interes numai din interes ținea la mine...

Acum...

O nouă crîșă de tasă îi inecă vorba.

Doamna Cozma se sili să-l liniștească.

Îi ridică capul între perini și-i învîlă pieptul cu flanele moi încălțite la sobă.

— Așa sînt slugile, țise ea în urmă, dar' fii liniștit, n'o se te mai las singur.

Bătrînul închise ochii obosit, parea a odihni, dar' pleopele îi tremurau și buzele i-se mișcau nervos.

— Mario... Mario... șopti el încet.

— Sînt aici lîngă tine, George, ce să-ți dau?

— Vină mai aproape.

Ea ședî pe dunga patului și-l prinse de mîna

— Știu, că o să mor, țise el sfîrșind din piept, s'a sfîrșit... Dar' înainte de a muri vreau să-ți spun ceva...

Se uită cu grije în giurul lui, ochii lui erau misterioși, înfricoșaji.

Ea tresări, își lipi privirea așa de aproape de buzele lui, încât îi simți respirația ferbinte, bolnavă, de un miros putred.

— O taină... șopti el. Tu știi, că lumea mă crede bogat... Deși e minciună. Moșia e slabă, nu aduce nici un venit... O hodorogă veche stricată, pe care o veți împărți în trei părți... Să n'o vindeți. Las cu țimbă de moarte... Nu voui să pună Ovrei picorul în satul meu...

Doamna Cozma dete din cap.

Tu să-ți morile, casa asta și... Tu știi, că eu am trăit ca un om sărac, și dacă am avut un ban doi, nu m'am grăbit să-l cheltuesc pe fleacuri... Am adunat...

El se întrerupse și privi bănuitor în ochii ei mari și plini de lăcomie.

— George, șopti ea încet, ai milă de Cornelia. Știi că stau de rău.

— Știu, și de aceea te-am chemat, urmă bolnavul stringînd cu violență mîna surorii lui, vreau să-ți spun. Îmi era frică de Ana, tare frică...

De ce? De ce-ți era frică? întrebă văduva tremurînd de nerăbdare.

Nistor o lăsă de mîna, și cu o mișcare spăriată pipăi cheile de perină.

— Nimic, țise el, lungindu-se pe spate, nimic. Am visat că 'mi-le furase... dar' sînt aici...

Închise ochii și rămase un minut liniștit ca mortul.

Ea stătea uimită, și privia cu atențiunea încordată la fața lui suptă și sguđuită de frigurile morții.

— Cheile... sînt aci, murmură el. Ana... e șireată... Nu le poate lua nime...

în care, provocându-se la conclusele adunării partidului din Teplitz la 1890, accentuează zelul deputaților germani de a realiza marea operă a tranșacțiunii. Manifestul amintesc mai departe indignațiunea adâncă ce domnesc în toate provinciile germane din cauza atitudinii oscilante a guvernului, care nu scie să-și reprezente cum se cade proiectele în dietă. Noi însă, dice manifestul, nu vom șovăi și nu vom perde nădejdea. Noi vom persevera în principiile noastre naționale politice și vom pretinde neîntreput continuarea operei de tranșacțiune, între care mai întâiu delimitarea teritorială după naționalități. Cu hotărâre și încredere așteptăm evenimentele viitorului în muncă neobosită.

Serbia și Bulgaria.

Lui „Pol. Corr.” i-se anunță din Sofia: Agentul diplomatic al Serbiei, dl Steici, a primit însărcinarea, ca cu privilegiu predării unei note circulare, ce ministrul de externe al Serbiei, dl Pasici, a adresat reprezentanților Serbiei în străinătate, să adauge asigurarea verbală, că regenta și guvernul din Serbia au cea mai serioasă intenție de a întreține cu Bulgaria cele mai bune relațiuni și nu vor întrerâta nimica întru realizarea acestor intenții.

Din Rusia.

Lui „Pol. Corr.” i-se scrie din Berlin, în legătură cu îmbolnăvirea ministrului de finanțe al Rusiei, dl Vișnegradski, că dacă peste tot au fost cândva prospecte de a începe orice fel de negocieri relative la încheierea unei convenții comerciale între Germania și Rusia, acele prin îmbolnăvirea lui Vișnegradski s'au putut aștepta. Ori-ce s'ar aștepta dela asemenea negocieri, faptul este, că acele s'au aminat pentru un viitor îndepărtat, câtă vreme Vișnegradski nu mai este factor în hotărârile Rusiei.

Kisdédv-urile în comitatul Sibiuului.

Despre ședința dela 11 n. l. c. a comisiei administrative a comitatului Sibiuului mai înregistrăm următoarele, care mai ales le recomandăm serioasei atențiuni a tuturor Românilor:

Încă într'una din ședințele de mai înainte a fost provocat magistratul orașului Sibiu, la intervențiunea inspectorului școlar, ca să poarte de grijă, ca cei 46 de copii dintre 1126, în vîrstă de 3—6 ani, care s'au dovedit că n'au acasă îngrijire suficientă, sau să fie duși la grădini de copii existente, sau să se înființeze pentru ei, în înțelesul art. de lege 15 din 1891, o grădiniță de copii.

Cornelia... eu am botezat-o, ei îi las toți galbenii!

— Ah!
Bătrânul deschise ochii.
— Da, Corneliu, ei îi las... Să se mărite după un om de treabă... Caută în sufragerie, când voiu muri, în dulapul din părete... adînc în zid... caută sub o poliță... a treia... Eu i-am pus acolo... unul câte unul, toți noi, frumoși... Cheile sînt aci...
Ea se ridicase și cu gura căscată sorbia fiecare vorbă a lui.

Un minut rămase ca amefită, i-se părea că vede grămada de galbeni strălucitori din fundul zidului, apoi se hotărî.

Smulse cu bruscetă cheile de sub perină, prinse luminarea de pe masă și fugi spre ușă.

— Stai!... răci bătrânul răgușit, apucând cu mâinile în aer după brațul ei.

Ea trînti ușa lăsând un întunec orbiator în urma ei.

Era o odaie mare, cu patru ferestri și o ușă mare după de stejar, înaintea căreia se opri doamna Cosma cu cheile strînse în mână, cu răsufarea înecată, tulburată și eșită din fire.

Potrivu cu greu cheia în ușă, căci mîna îi tremura, ear' flacăra luminării i-se bătea în ochi, mișcată și ea de frământarea, în care se sbăteau nervii ei supraexcitați.

Întîrînd în casă, rămase un minut pe loc zăpăcită de întunecul și pustiul, care domnia în această încăpăre.

Ridica încet lumina deasupra capului ei și trecu înainte cu înțeleală.

comunală. Totodată a fost recercată autoritatea superioară a bisericii luterane, ca pentru grădini de copii confesionale, susținute de comunitatea bisericească luterană din Sibiu, să se numească un comitet de supraveghere, respective să se notifice dacă a fost numit deja.

Tot în conformitate cu citatul articol de lege au fost înduminate, prin preturile respective, comunele Sebeșul-de-jos, Hamba, Cristian, Porcesci, Rășinari, Ruși, Slimnic, Veștem, Alțina, Amnaș, Călnic și Săsciori, ca să facă dispozițiile necesare pentru înființarea asilelor de copii pe seama copiilor dovediți că nu au acasă îngrijire suficientă, să poarte de grijă de acoperirea cheltuielilor împreună cu aceste și să caute îngrijitoare de asil, dar' până nu va da ministrul ordinațiunea promisă în această privință, îngrijitorile să nu fie numite.

Asemenea au fost avise comuna Cisnădie și orașul Sebeșul-săseș care s'au dispună trimiterea copiilor, dovediți că acasă nu stau sub îngrijire suficientă, în grădini de copii deja existente, sau apoi să se înființeze pentru ei grădini de copii comunale.

Aceste dispoziții au fost luate la ordinul special al ministrului de culte.

CORRESPONDENȚA

„TRIBUNEI”.

Hățeg, în 13 Aprilie 1892.

(Alegere de medic comunal.) Precum se scie deja, alegere de medic comunal s'a mai fost făcut odată, când cu viceșpania Pașei Barcai Coloman, cu care ocazie competentul român dl Iosif Turcu, născut în comuna Băiesci, ținutul Hățegului, nu a fost candidat de către comisia candidatoare maghiaro-jidănească. În contra acestei proceduri s'a făcut recurs, și până a nu se rezolva acesta, alesul doctor a repășit. Escriindu-se un nou concurs, s'a pus ziua de alegere pe astăzi 13 Aprilie, după amiaza la 3 oare.

La această alegere presedea dl Hollaki Artur, protonotarul comitatului Hunedoarei, în a cărui întîmpinare a grăbit a se înființa Dr. Mesko Antal, medic cercual și directorul cassei de păstrare prime unguresci, și Iosif Lenkes, căpitanul de poliție, la gara Subcetate (Váralya-Hátszeg).

Dela eserierea concursului a doua-oară și până în momentul de față, când mă grăbesc a scrie aceste șire, atât numitul Dr. Mesko (Armean), apoi nou nemișitul notar public Bernard Miklós și căpitanul Iosif Lenkes (care ține de soție pe sora protopopesei Crainic din Dobra), cum și primarul Ambrosiu Bărsan și pe față și pe sub mână, ba și terorizând corțesc — formal pentru Jidanul maghiarizat candidatul Dr. Székely Dezső, — în contra reușirii competentului român Dr. Iosif Turcu. —

Unii din oamenii noștri vădînd aceasta, au scris dlui Iosif Turcu, care e medic cercual în Viena — (cercul Währing), — rugându-l să vină în fața locului — veți Doamne ca se întîrim pe cei slabi de ângeri cu prezența d-sale. D-sa a și venit și petrece în Hățeg de 4—5 zile. —

După-ce a sosit aici, se înțelege de sine, că mai întâiu s'a informat despre starea lucrului, și de sigur că, căpătînd informațiuni nu prea plăcute, s'a hotărît a-și retrage pe-

tițiunea de competare, — ear' ai noștri auzînd aceasta, au cercat tot posibilul de l-au reținut a face una ca aceasta, chiar și numai cu o înaintea alegerii, fiind mai ales unicul competent român și 4 Jidani și jidanomaghiari, și a isbutit de a lăsat petițiunea. Acestea s'au petrecut ieri în 12 Aprilie.

În urma acestora s'au convocat alegătorii îndreptățiți români (membrii comitetului) tot în 12 Aprilie după amiaza la 4 oare la o sfătuire prealabilă în cestiune, și înființându-se mai toți (afară de persoanele din magistrat), s'a hotărît, ca competentul Dr. Turcu să nu-și retragă petiția, căci Românii, sînt în majoritate, avînd 28 membri în comitet, s'a încurajat petentul, mergînd 2 oameni de treabă și spunîndu-i, că cu toate-acei 6 Români dela magistrat nu au luat parte la această cîntelgere, nu se poate presupune, că dinții nu vor vota pentru candidatul român.

Astăzi, în 13 Aprilie, toată ziua a corțegit Dr. Mesko cu căpitanul de poliție Lenkes, și am văzut cu ochii pînă-ce a intrat Mesko cu Dr. Székely, candidatul jidan, în locuința învățătorului grănițesc Nicolae Sanzian, ba în momentele înainte de alegere pe căpitanul Lenkes pe piață cu învățătorul Sanzian, ear' începîndu-se alegerea, s'au văzut fețele lui Jidanului Székely Dezső, pentru că Românii alegători sînt 28, ear' 2 nu au venit la vot (unul Nicolae Iorga, cumnatul senatorului Alexandru Serafim, și altul locotenentul în pens. Avram Ciuciu, unchiul soției primarului Bărsan), deci dară trebuia să voteze pentru Român 26, — și ce se vede?

Bilele de votare s'au făcut în colori albe, roșii, albastre, galbioare, verzi și au votat de toți 48 membri. Jidanul a intrunit majoritatea de 26, ear' candidatul român numai 22 voturi, și deci a fost pronunțat de ales Jidanul Dr. Székely Dezső ca medic al opidului Hățeg.

Înimile curate românești deplîng din adîncul inimii această și pururea tristă pentru toată suflarea creștinească și românească.

Alteum primarul Ambrosiu Bărsan și cu ocazia alegerii prime, când nu s'a candidat concurrentul român, a ăis-o sus și tare, că cât îi va sta în putere, nu va suferi să fie ales Dr. Iosif Turcu, care încă e de partea dușmanilor sei.

Și sciti cine sînt dușmanii?
Veti fi cetit despre buna administrare a averii opidane, pururea sub curatelă etc. etc., acestea poate le pune d-sa în contul Românilor buni, — foarte buni, — nu cum își închipuiesc dînsul.

Oamenii din magistrat sînt: Ambrosiu Bărsan, primar; Alexandru Serafim, senator; Marcu Pop, perceptor; Ioan Tocaci, scriitor; Petru Dumitrescu, scriitor; Nicolae Popescu, econom.

Însă din comisia scrutătoare afară de oficiu — adică publicul foarte interesant — scie, că cei patru vîndători sînt Ambrosiu Bărsan, Ioan Tocaci, Petru Dumitrescu și Nicolae Sanzian.

Fie cum va fi, una stă: Ambrosiu Bărsan, primarul magistraturii din Hățeg, a dovedit și prin aceasta, că dînsului nu-i pasă, — dacă se prăpădesce toată suflarea românească — numai dînsul se-și poată face cheful.

Examină cu luminarea zidul, de unde lipsiau câteva cărămîdi.

— Ah! aci trebuie să fie! se gândi ea, virînd mîna în scobitura zidului... Dar'... Rămase răcită în tot corpul. Nu era nimic în lăuntru.

O bănuială grozavă îi străbătă creierul. Dinții i-se băteau în gură.

— Nu, e imposibil murmură ea, scormonind cu mîinile prin zid. Am înțeles bine. A vorbit treaz: sub scîndura a treia, băgați în zid... În zid.

Mîinile-i erau rănite, pline de sânge când începă să smulgă toate scîndurile din loc, care cădura grămada lovind-o în crescut și peste umeri.

Se urcă în virful lor și examină încă odată deaproape tot dulapul. Dar' nu găsi nimic.

Plină de furie se întoarse la frate-seu.

— Nu sînt bani! strigă răgușită. Te-au furat hoții, dobitocule!

Bătrânul ședea în pat cu cotul răzimat de perini și se înholbă la soru-sa ca un năuc.

— Nu sînt, nu, țipă ea. Am răsturnat tot dulapul, am găsit locul săpat în zid unde au fost ascunși, cărămîdile sînt scoase, locul e gol, bani nu sînt, nu sînt nicăiri!

El începă să tremure îngrozit.

A... n... a... geniu cu falcile deslețate, cu pîrul ridicat în sus.

O secundă se sbîtu cu mîinile în aer mișcînd limba fără graiu, apoi cădă pe spate cu gura căscată, cu ochii deschiși adînciți în orbite — mort.

(Va urma.)

Ai făcut, dle Bărsan, fiscal la magistrat jidan, ai făcut medic jidan, nu fără cauză ai asistat la celebrarea festivității deschiderii templului ovreesc!

Veritas.

București, la 30 Martie 1892.

(Recepțiunea dlui Iosif Vulcan de membru al Academiei-Române. Conferența.) Dacă plăcut atins a rămas omul de evenimentul zilei de ieri, s'au mulțumim domnului Iosif Vulcan, căci d-sa a presărat peste prosa ei momente solemne. Și nu a fost și comuna ziua de ieri, pentru cei-ce se sciu bucura de progresul nostru cultural și entuziasma de afirmarea cu tărie a puterii noastre de viață națională. Evenimentul ei a fost recepțiunea veteranului literat, Iosif Vulcan, de membru al Academiei-Române în secțiunea literară.

Sînt aproape trei decenii, de când noul acedemician a desvîlit flamura activității sale literare, chemînd la iveală talentele rinvoitoare de cultură și inspirînd curagiu de muncă celor-ce stau nedumeriți cu condeiul în mînă. Cel-ce va scrie istoria literaturii române cu treizeci de ani mai în urmă, va vedea mai lămurit lacuna ce o umple „Familia” dlui Vulcan. Pentru cei-ce ne explicăm activitatea literară a venerabilor noștri bătrîni de nise coloane de lumină smulse cu sfortări simțite profund din necunoscut și purtate prin întunecul ce ne înveliua sufletele, dar' pe a căror fragmente prețioase se întemeiază clădirea culturală de astăzi, precum organismul universal pe legile firii, pentru aceia operele, care răspund exigențelor reclamate de o epocă, nu arare-ori valorează cât unele ce perdurează din cauza valorii lor mai artistice prin feci de generațiuni.

În prezența unui numeros și ilustru auditor dl I. Vulcan își ține discursul de recepțiune despre Dumitru Cichindeal. Discursul a întrecut așteptările tuturor, căci făcut-a noul acedemician prin el tabloul întregii stări sociale, politice, economice și culturale a Românilor de peste munți de pe vremea fabulistului bănățean și mai încoace. Tabloul a fost trist ca tristetea și posomorit ca noaptea. Strărilor nu li-a fost destul, că ni-au aruncat după cap jugul feudal, ci au mai adaus și pe acela al ierarhiei sîrbesce și nu s'au mulțumit cu a ne strivi politicesce și economicesce, ci au mai trebuit să ne violenteze și mîngăierea și speranța creștinului ofilit, numai ca se ne adoarmă pe veci conștiința și să ne atrofieze nervul vieții naționale. Ci cîntecul de redeșteptare provocat de Maior, Șineai și Micul li-a încurcat socotelile, deoarece-urmasii lor, Iorgoviciu, Cichindeal, Vulcan și alții, ca să deie viață proaspătă și trînicie marelui început de regenerare, stăruiau „in virtutibus unitis” și din tot adînsul se înființeze școale naționale. George Lazăr trece munții, se spună Românilor, că sînt Români, — cum dice biograful lui, regretatul P. Poenaru. Generația, ce i-a succedat, animată de umitoare isbînde, crează școala istorico-filologică dela Blaj, presa română, pregătisese poporul pentru 1848, dă principatelor române Laurieni, Maioresci, Bănuți, Ilarieni... Transpoziți ascultătorii dlui Vulcan în epoca aceea, în care totul exprima regenerare, bărbăție și românism, cetia o bucurie și o mulțumire de ne-pus pe față fiecăruia. Această seară la Ateneu cu atât mai virtuos, ca cât aici nu mai era nici umbră de îndatoriri colegiale, ci unde numai spontaneitatea sentimentelor de simpatie și dragoste frățască cătră conferențiar și cauza lui au determinat acele aprobățiuni și aplauze de rar entuziasm. Succesul cel mai strălucit al dlui Vulcan este, că a scuit vorbi atît de bine dela inimă și a isbutit atît de minunat a angaea spiritele la comune aspirații și la solidară acțiune. Ah, dacă am duce noi Români o viață mai intelectuală.

Academicianul a vorbit sub impresiunea suferințelor celor de peste munți. Cuvintele ce ne puneau în evidență grelele, nevoi ale lor, erau amare și dureroase; cele-ce ne puneau în evidență momentele mai senine ale vieții lor, erau și dulci și amare, aceasta nu se mai poate ascunde, căci, vede-se, atîrnă greu povara amarurilor vieții românești. D-sa vorbia de durerile trecutului și simția și pe ale prezentului; ear' noi ni-am ăis: Greu e lupta fraților de peste munți, dar' ne ușurează gîndul, că consolidarea și înflorirea popoarelor, laudă cerului, este însuși mersul înainte al omenirii. O cauză susținută de asemenea vederi — trebuie să triumfe, ăie Români din regat și aprobă Europa luminată.

Cum atinserăm, seara a ținut conferență la Ateneu. Lume multă și aleasă. La oarele 8 în aplauze frenetice apare la tribună însoțit de dl V. A. Urechia. Aplauzele luă din ce în ce mai mari proporțiuni, — posibil — sub impresiunea înfișării și simpatice și impunătoare a conferențiarului. Unii și unele abandonaseră aplauzele și începuseră cu: ah, ce Român. Unora, care l'am cunoscut, dar' nu l'am vădut de vre-o ăce ani, ni-sa părut schimbat mult, căci a albit de-a

binisorul, ce altfel e foarte natural, dar' spre despăgubire ni-a venit mai comunicativ și mai viu decum ne obișnuisem a-l vedea în „Arborele-verde” din Oradea-mare.

Di Urechia, indispensabil Urechia, scumpul și purul învățător al ideii românismului, îl consacra, da, da, îl consacra în fața acelei lumi fericite de bucurie și de însuflețire întru membru și conferențiar, cum ar dice sacerdotul, al Ateneului-Român; spune, că acest străin este Iosif Vulcan, părintele bătrînei reviste „Familia”, Român transcarpatin, primul, care s'a scoborit din leagănul vieții române, ca să urce tribuna frescei române; el este ocrotitorul geniului lui Eminescu, pe când acela rătăcia și nu scie să se liniștească locului, întocmai ca un suflet nobil într-o împărăție de nedisciplinați.

Primească amîndoi salutarile și feliicitările Românilor.

V. D.

CRONICĂ

Maiestatea Sa Monarchul, după-cum se telegrafează din München, a plecat alaltăieri seara înapoi la Viena. La plecare se aflau la gară principele Leopold și prințesa Gisela, precum și personalul ambasadei austro-ungare.

Funcțiunile de Curte. Sub acest titlu „Fremdenblatt” anunță: Scirea adusă de foaia de seară a lui „Deutsche Zeitung” dela 8 Aprilie a. c. și din aceea luată de mai multe alte foi, după-care s'ar fi pus în perspectivă o reorganizare a funcțiilor de Curte, e lipsită, după-cum aflăm din parte bine informată, de orice temeiuri faptic.

Ședința publică. Din Arad primim următoarele: Societatea de lectură a tinerimii dela institutul pedagogico-teologic ort. rom. din Arad are onoarea a vă invita la ședința publică ce se va ăine la Damineca Tomei, în 12/24 Aprilie 1892, în „sala cea mare a seminarului”. Începutul la 7 oare seara. Arad, în 28 Martie 1892. În numele societății: George Proca, v.-presedinte. Andrei Horvath, secretar. Oferte marinimoase în favorul bibliotecii societății se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe calea publicității. Programul. 1. „Christos a înviat”, arr. de N. Chicin, exec. de corul vocal. 2. „Cuvînt de deschidere” rostit de v.-presedinte societății G. Proca, cl. c. III. 3. „Cete legeni codrule”, de I. Vorobchievici, exec. de corul vocal. 4. „Condițiunea fundamentală de viață”, disertațiune de A. Horvath, cl. c. II. 5. „Vals”, de Zeller, executat de corul instrumental. 6. „Grui-Sănger”, poezie de V. Alexandri, declamată de D. Popovici, cl. c. III. 7. „Hora”, ar. de N. Chicin, executată de corul vocal. 8. „Din viața poporului român”, disertațiune de I. Papp, cl. c. III. 9. „Cîntec vesel”, de I. Vorobchievici, executat de corul vocal. 10. „Galopp”, de A. Cirilo, executat de corul instrumental. 11. „Clevetică”, monolog de V. Alexandri, declam. de G. Lupaș, cl. c. II. 12. „Marș”, de L. cav. de Goian; și Cipr. Forumbescu, exec. de corul vocal.

Promoțiune. În 6 l. c. a fost promovat dl Isidor Bodea la gradul de doctor al facultății de medicină din Viena.

De ale Kultur-egylet-ului. „Pester Lloyd” premece din Cluj următoarea telegramă: Comitetul kultur-egylet-ului ardelenesc a votat de nou 15.000 fl. pentru subvențiuni anuale. — Programul adunării generale din Budapesta s'a acceptat.

Cas de moarte. Ieri la oarele 10^{1/2} a răposat aici restauratorul Demetriu Popovits în etate de 60 ani. Înmemntarea va avea loc mîne Vineri, după rîtul gr.-or., în cîmîterul evanghelic din loc.

Focuri. Aseară pe la oarele 8 locuitorii orașului nostru au fost surprinși prin o răsărită neobișnuită ce acoperia orisonul în partea sudică, în direcțiunea Cisnădie-Sadu. Rășărită, după toate semnele, nu provenia decît dela un foc mare. Într'adevăr dela marginea sudică a orașului se vedeau bine colonne colosale de flăcări, învelite în fum gros și negru, înălțîndu-se în sus și lăfîndu-se cu o repeziune umitoare în direcțiunea sudvestică. Pe la nouă oare rășărită dispără cu desăvîrșire, semn că focul s'a mai potolit. Focul a fost în comuna Sadu, unde a mistuit peste 30 de case. Tot ieri, înaintea amiezii, a ars și în comuna Tălmăciu.

Adjutanți noi ai regelui României. Dl Maior Istrati din geniu este numit adjutant al regelui Carol, în locul dlui maior Corlatescu, înaintat. Dl locotenent-colonel Coandă este numit adjutant în locul domnului Odobescu, care trece comandant de regiment.

Columna lui Traian în București. Cetim în foile de dîneol, că comitetul instituit de ministrul instrucțiunii române pentru ridicarea în București a „Columnii lui Traian” s'a adunat Sămbătă seara la ministrul de instrucțiune și a luat mai multe decisiuni relative la modul cum trebuie organizată subscripțiunea.

Portul dela Constanța. Cetim în „Timpu”: Proiectul general pentru construcțiunea portului dela Constanța este gata. Acest proiect este lucrat de dl inginer I. B. Cantacuzin, după studiile făcute mai înainte de sir Hartley, Voisin-Bey și Guérard, șeful serviciului hidraulic din portul Marsilia. Dl ministru Olănescu a trimis acest proiect în

Carte de Rugăciune.

Editura și tiparni Institutului Tipografic, societate pe acții în liquidare în Sibiu, sub responsabilitatea lui Ioan Popa Necsa.